

RIKTLINJE

Diarienummer: GIH 2023/122
Ersätter Dnr: GIH 2021/12
Datum: 2023-02-07
Beslutat av: Utbildnings- och
forskningsnämnden
Beslutsdatum: 2023-03-21
Giltighetstid: Tillsviare

1(8)

Riktlinjer för utbildning på forskarnivå

Innehåll

Mål och förutsättningar för utbildning på forskarnivå.....	3
Ansvar för utbildning på forskarnivå.....	3
Allmän studieplan.....	3
Individuell studieplan.....	4
Utlysning och antagning.....	4
Studiefinansiering.....	4
Handledning.....	5
Obligatoriska moment.....	5
Anställning som doktorand.....	6
Examination och tillgodoräknande.....	6
Avläggande av licentiatexamen.....	6
Avläggande av doktorsexamen.....	7
Indragning av resurser.....	8
Studieavbrott och avregistrering av doktorand.....	8

RIKTLINJER FÖR UTBILDNING PÅ FORSKARNIVÅ

Dessa riktlinjer för utbildning på forskarnivå är i enlighet med Högskoleförordningens (1993:100) 5–7 kap. och är fastställda av Utbildnings- och forskningsnämnden, UFN. Riktlinjerna utgör precisering av högskoleförordningen och anger villkor för planering och genomförande av utbildning på forskarnivå vid Gymnastik- och idrottshögskolan, GIH.

Mål och förutsättningar för utbildning på forskarnivå

Doktorander vid GIH antas till utbildning på forskarnivå i ämnet idrottsvetenskap. Antagningen gäller företrädesvis antagning till doktorsexamen, men antagning till licentiatexamen är möjlig. Möjlighet finns att efter avslutad licentiatexamen via förnyad ansökan fortsätta sin utbildning mot doktorsexamen.

Mål för utbildningen anges i Högskoleförordningens examensordning (Bilaga 2) samt i forskarutbildningsämnets allmänna studieplan.

Ansvar för utbildning på forskarnivå

Ansvar för utbildning på forskarnivå vilar ytterst på högskolestyrelsen och rektor i enlighet med HF 2 kap. 2-3 §§.

Högskolestyrelsen beslutar om inrättande av ämnen inom utbildning på forskarnivå. Vid GIH är utbildning på forskarnivå i ämnet idrottsvetenskap inrättat.

I enlighet med rektors besluts- och delegationsordning har ansvar för utbildningen delegerats vidare till UFN respektive prefekter.

UFN ansvarar för att fastställa övergripande riktlinjer för utbildning på forskarnivå och forskarutbildningsämnets allmänna studieplan samt för att följa upp kvaliteten i utbildningen i enlighet med GIH:s kvalitetssystem.

Prefekt vid forskarutbildningsansvarig institution ansvarar för utbildningens planering och genomförande. De ömsesidiga rättigheter och skyldigheter som föreligger mellan institution och doktorand anges i den individuella studieplanen.

Allmän studieplan

Enligt HF 6 kap. 26-27 §§ ska varje ämne som utbildning på forskarnivå anordnas i ha en allmän studieplan med utbildningens huvudsakliga innehåll, krav på särskild behörighet och de övriga föreskrifter som behövs.

Den allmänna studieplanen i ämnet idrottsvetenskap anger ämnesbeskrivning, mål, behörighet och förkunskapskrav, innehåll och uppläggning samt betyg för utbildning på forskarnivå.

Den allmänna studieplanen fastställs av UFN.

Individuell studieplan

Enligt HF 6 kap. 29 §§ ska det för varje doktorand upprättas en individuell studieplan där högskolans och doktorandens åtaganden och en tidsplan för doktorandens utbildning ingår. Enligt högskoleförordningen ska planen beslutas efter samråd med doktoranden och hans eller hennes handledare och följas upp regelbundet.

Den individuella studieplanen ska upprättas inom tre månader efter att doktoranden påbörjat sina forskarstudier. Avsedd mall ska användas. Utbildningen ska planeras så att examensmålen för doktorsexamen och licentiatexamen i Högskoleförordningens examensordning (bilaga 2) nås samt att föreskrifterna i den allmänna studieplanen följs.

Den individuella studieplanen ska följas upp årligen. Fastställande och uppföljning beslutas av prefekt för forskarutbildningsansvarig institution.

Utlysning och antagning

Regler för utlysning och tillträde till utbildning på forskarnivå finns i HF 7 kap. 34-41 §§.

Inför utlysning av en forskarutbildningsplats ska prefekt för den institution där doktoranden ska anställas säkerställa att det finns en hållbar studiefinansiering för hela studietiden, tillräcklig handledning avseende omfattning och kompetens samt att de resurser som krävs för utbildningen i övrigt finns tillgängliga.

Utbildning som är helt eller delvis finansierad av GIH ska annonseras i enlighet med GIH:s antagningsordning. Undantag för krav på utlysning regleras i HF 7 kap. 37 §.

Högskolestyrelsen har fastställt regler för bedömning och kriterier för urval vid antagning till utbildning på forskarnivå i GIH:s antagningsordning. Prefekt för forskarutbildningsansvarig institution fattar beslut om antagning av doktorand samt eventuellt undantag från grundläggande behörighet vid särskilda skäl.

Det finns möjlighet att anta doktorander till senare del av utbildning på forskarnivå, exempelvis efter avlagd licentiatexamen eller vid påbörjad forskarutbildning vid ett annat lärosäte.

Studiefinansiering

Villkor för studiefinansiering anges i HF 5 kap. 3-4 §§ och 7 kap. 34, 36 §§ i form av krav på studiefinansiering för antagning samt möjliga studiefinansieringsformer utöver doktorandanställning. Finansiering ska kunna säkras under hela utbildningstiden och doktoranden ska kunna ägna så stor del av sin tid åt utbildningen att den kan slutföras inom fyra år när det gäller licentiatexamen och åtta år när det gäller doktorsexamen.

Doktorander som antas till utbildning på forskarnivå vid GIH har i normalfallet doktorandanställning. Finansieringsnivån följer lönestegen för doktorander.

Vid anställning hos annan arbetsgivare än GIH (annan högskola, myndighet eller företag) ska avtal eller annan bindande handling upprättas mellan GIH och finansören för att säkerställa att finansiering och andra resurser för projektet tillhandahålls för doktoranden under hela utbildningstiden. Avtalet ska säkerställa att tillräcklig tid kan avsättas så att studierna kan slutföras inom planerad tid. Finansieringsnivån ska som lägst följa lönestegen för doktorander.

Vid finansiering med stipendium kan en doktorand antas om finansieringen kan säkras under hela utbildningen, och den sökande kan ägna så stor del av sin tid åt utbildningen att den kan slutföras inom fyra år när det gäller licentiatexamen och åtta år när det gäller doktorsexamen. Det innebär att i genomsnitt över hela utbildningen ska den sökande

kunna ägna sig åt sin egen utbildning under minst 50 procent av heltid. GIH accepterar endast stipendier som är förbehållslösa vad avser doktorandens studieprestationer. Antagning av doktorander med stipendiefinansiering ska föregås av avtal mellan GIH och stipendiegivaren, i vilket skäligena stipendievillkor ska garanteras.

Prefekt vid den institution där doktoranden är anställd har ansvar för doktoranden under hela utbildningstiden med avseende på att finansiering, handledning och andra resurser garanteras under hela nettostudietiden.

Handledning

Enligt HF 6 kap. 28 § ska det för varje doktorand utses minst två handledare, varav en huvudhandledare. En doktorand som begär det ska få byta handledare.

Endast den som avlagt doktorsexamen eller motsvarande kan utses till handledare inom utbildning på forskarnivå. Huvudhandledaren ska vara antagen som docent eller professor och minst en av handledarna ska vara anställd vid GIH. Om anställningen som doktorand finansieras av GIH ska huvudhandledaren vara anställd vid GIH om det inte föreligger särskilda skäl. Huvudhandledaren ska ha dokumenterad utbildning i handledning för utbildning på forskarnivå som är likvärdig med kraven för antagning som oavlönad docent.

Handledare inom utbildning på forskarnivå utnämns i samband med antagning. Frågan om jäv ska beaktas vid utnämning av handledare. Båda könen ska vara representerade i handledargruppen om det inte finns särskilda skäl.

Handledning inom utbildning på forskarnivå finansieras med 100 klocktimmar per läsår och heltidsdoktorand, fördelat mellan huvudhandledare och handledare. Vid lägre studieaktivitet än 100 procent reduceras tiden för handledning i motsvarande omfattning.

I den individuella studieplanen anges hur mycket tid, disposition och under vilka former handledningen ska ske samt arbetsfördelningen mellan handledarna.

En doktorands rätt till handledning kvarstår under hela utbildningen så länge doktoranden inte anmäler avbrott i utbildningen eller rektor med stöd av högskoleförordningen (HF 6 kap. 30 §) beslutar något annat.

Byte av handledare ska ske skyndsamt och ha doktorandens utbildning i fokus.

Handledarna ska informera om villkor som kan förändra handledningssituationen, exempelvis vid avslutad anställning vid högskolan. Om en privat relation uppstår mellan handledarna eller mellan handledare och doktorand ska handledaren omedelbart avsäga sig handledarskapet.

UFN anger övergripande bestämmelser kring handledning för utbildning på forskarnivå i denna riktlinje. Prefekt vid forskarutbildningsansvarig institution ansvarar för utnämning av handledare vid antagning samt vid eventuellt byte av handledare och fastställande av ansvarsfördelning i den individuella studieplanen. Huvudhandledaren har ansvar för planering och genomförande av doktorandens utbildning. I uppdraget som huvudhandledare ingår även forskningshuvudmannens övergripande ansvar för att forskningen utförs i enlighet med god forskningssed (SFS 2019:504, § 5).

Obligatoriska moment

Utbildning på forskarnivå vid GIH ska innehålla särskilda obligatoriska moment i syfte att säkerställa att examensmålen för utbildning på forskarnivå uppnås. Dessa moment är halvtidsseminarium efter motsvarande två års heltidsstudier samt kvalitetsgranskningsseminarium inför disputation och licentiatseminarium under det sista året av

utbildningen. Halvtidsseminarium tillämpas inte för utbildning på forskarnivå mot licentiatexamen.

Till halvtidsseminariet och kvalitetsgranskningsseminariet utses två granskare, en extern och en intern. Granskarna ska ha docentkompetens eller motsvarande om inte särskilda skäl föreligger. Jämställdhet mellan kvinnor och män ska alltid beaktas när granskare utses.

Prefekt vid forskarutbildningsansvarig institution beslutar om granskare för de obligatoriska avstämningarna samt frågor som berör genomförande i övrigt.

Anställning som doktorand

Anställning som doktorand regleras i HF 5 kap. 1-7 §§.

Anställningen som doktorand förnyas med ett år i taget.

Den som är anställd som doktorand ska främst ägna sig åt sin egen utbildning, men kan i begränsad omfattning arbeta med utbildning, forskning och administration (institutionstjänstgöring). Sådan institutionstjänstgöring får, innan doktorsexamen har avlagts, inte omfatta mer än 20 procent av full arbetstid och ska redovisas i den individuella studieplanen.

Examination och tillgodoräknande

Examination sker i enlighet med HF 6 kap. Föreskrifter kring kurser och poänggivande aktiviteter och betyg finns i forskarutbildningsämnets allmänna studieplan.

Examinator på forskarnivå utses av prefekt för forskarutbildningsansvarig institution.

Tillgodoräknande inom utbildning på forskarnivå regleras i forskarutbildningsämnets allmänna studieplan samt GIH:s tillgodoräknandeordning.

Avläggande av licentiatexamen

Enligt HF krävs en godkänd vetenskaplig uppsats för avläggande av licentiatexamen. Licentiatuppsatsen ska försvaras muntligt vid ett offentligt licentiatseminarium.

Tid och plats för licentiatseminarium beslutas av GIH:s rektor och tillkännages senast tre veckor innan genomförandet. Seminariet bör genomföras under terminstid om inga särskilda skäl föreligger. Licentiatseminariet ska hållas på svenska eller engelska. Uppsatsen ska finnas tillgänglig vid GIH minst tre veckor innan licentiatseminariet.

Licentiatuppsatsen ska baseras på ett självständigt vetenskapligt arbete och utformas antingen som en sammanläggning av vetenskapliga artiklar, uppsatser eller rapporter med en integrerande och diskuterande inramning eller i form av ett sammanhängande verk, en monografiuppsats. Antalet delarbeten i en uppsats kan variera, men de ska sammantaget ha en omfattning som motsvarar två års heltidsstudier inom utbildning på forskarnivå samt ha en hög vetenskaplig kvalitet. Minst ett delarbete ska vara publicerat eller accepterat för publicering i internationell vetenskaplig tidskrift med granskningsförfarande. Resterande arbeten bör vara inskickade till internationella vetenskapliga tidskrifter med granskningsförfarande. För en sammanhängande uppsats i form av en monografi krävs att omfång och kvalitet ska ligga på en motsvarande nivå.

Uppsatsen får skrivas på svenska eller engelska. Licentiatuppsatser skrivna på svenska ska ha en sammanfattning på engelska och vice versa.

Om doktoranden i en monografi eller i kappan till en sammanläggningsuppsats reproducerar material och formuleringar från tidigare publikationer och uppsatser (t.ex. examensarbete), ska detta markeras med hänvisning och, där det är tillämpligt, citattecken. Detta gäller även de publikationer och uppsatser som ingår i uppsatsen.

Licentiatseminariet leds av en ordförande. Ordförande ska inte vara doktorandens huvudhandledare eller handledare eftersom ordförande kan behöva ersätta examinator i händelse av förhinder för opponenter respektive examinator.

Vid seminariet ska det finnas en opponenter och en examinator, vilka utses av prefekt för forskarutbildningsansvarig institution. Opponenten ska ha lägst docent eller motsvarande samt vara verksam inom relevant forskningsområde vid ett annat lärosäte än GIH. Om särskilda skäl föreligger får dock en person med lägst doktorsexamen utses. Med särskilda skäl avses här i första hand ämneskunnskap inom forskningsområdet som bedöms vara av avsevärd relevans för bedömning av licentiatuppsatsen. Examinator ska minst vara docent eller motsvarande. Opponent och examinator ska sakna jäv i förhållande både till doktorand och till handledare. Jämställdhet mellan kvinnor och män ska alltid beaktas när opponenter och examinator utses.

Examinator bestämmer betyg på licentiatuppsatsen. Opponent och handledare får inte delta i beslut om betyg, men har rätt att delta i överläggningar inför betygsbeslut. Betyget grundar sig dels på uppsatsen, dels på det muntliga försvaret av densamma. Vid GIH anges betyg med något av uttrycken godkänd eller underkänd.

Avläggande av doktorsexamen

Enligt Högskoleförordningen krävs en godkänd doktorsavhandling för avläggande av doktorsexamen. Doktorsavhandlingen ska försvaras muntligt vid en offentlig disputation (HF 6 kap. 33§).

Tid och plats för disputationen beslutas av GIH:s rektor och tillkännages senast i samband med avhandlingens offentliggörande, s.k. spikning. Spikning av avhandling ska ske minst tre veckor innan disputation. Spikning och disputation bör genomföras under terminstid om inga särskilda skäl föreligger. Avhandlingen ska finnas tillgänglig vid GIH minst tre veckor innan disputationen.

Doktorsavhandlingen ska baseras på ett självständigt vetenskapligt arbete och utformas antingen som en sammanläggning av vetenskapliga artiklar, uppsatser eller rapporter med en integrerande och diskuterande inramning eller i form av ett sammanhängande verk, en monografiavhandling. Antalet delarbeten i en sammanläggningsavhandling kan variera, men de ska sammantaget ha en omfattning som motsvarar fyra års heltidsstudier inom utbildning på forskarnivå samt ha en hög vetenskaplig kvalitet. Minst två delarbeten ska vara publicerade eller accepterade för publicering i internationella vetenskapliga tidskrifter med granskningsförfarande. Resterande arbeten bör vara inskickade till internationella vetenskapliga tidskrifter med granskningsförfarande. För en monografiavhandling krävs att avhandlingens omfång och kvalitet ska ligga på en motsvarande nivå.

Avhandlingen får skrivas på svenska eller engelska. Doktorsavhandlingar skrivna på svenska ska ha en sammanfattning på engelska och vice versa.

Om doktoranden i en monografi eller i kappan till en sammanläggningsavhandling reproducerar material och formuleringar från tidigare publikationer och uppsatser (t.ex. examensarbete), inklusive material från licentiatuppsats som ska användas i doktorsavhandling, ska detta markeras med hänvisning och, där det är tillämpligt, citattecken. Detta gäller även de publikationer och uppsatser som ingår i sammanläggningsavhandlingen.

Disputationen leds av en ordförande. Ordförande ska inte vara doktorandens huvudhandledare eller handledare eftersom ordförande kan behöva ersätta betygsledamot i händelse av förhinder för opponenter eller någon av de ordinarie ledamöterna i betygsnämnden.

Disputationen ska hållas på svenska eller engelska. Vid disputationen ska det finnas en opponenter (HF 6 kap. 33 §). En betygsnämnd bestämmer betyg på doktorsavhandlingen. Opponent och betygsnämnd utses av prefekt vid forskarutbildningsansvarig institution.

Opponenten ska vara lägst docent eller motsvarande samt vara verksam inom relevant forskningsområde vid ett annat lärosäte än GIH. Om särskilda skäl föreligger får dock en person med lägst doktorsexamen utses. Med särskilda skäl avses här i första hand ämneskunnskap inom forskningsområdet som bedöms vara av avsevärd relevans för bedömning av doktorsavhandlingen. Betygsnämnden består av tre docentkompetenta ledamöter eller motsvarande.

Två av ledamöterna i betygsnämnden ska utses bland lärare eller forskare som inte är verksamma vid GIH (jmf. HF 6 kap. 34 §). Den tredje ledamoten ska utses bland lärare eller forskare vid GIH. I betygsnämnden ska båda könen vara representerade. Ledamöterna i betygsnämnden ska sakna jäv i förhållande både till doktorand och till handledare. Betygsnämnden ska utse ordförande inom sig som leder betygsöverläggningarna. Opponent och handledaren får inte delta i beslut om betyg, men har rätt att delta i överläggningar inför betygsbeslut.

En betygsnämnd bestämmer betyg på doktorsavhandlingen. Betyget grundar sig dels på doktorsavhandlingen, dels på det muntliga försvaret av densamma. Vid GIH anges betyg med något av uttrycken godkänd eller underkänd.

Indragning av resurser

Indragning av resurser och återfående av resurser regleras i HF 6 kap. 30-31 §§.

Enligt HF 12 kap. 2 §, punkt 6, kan dessa beslut överklagas till Överklagandenämnden för högskolan.

Indragning av resurser ska ske genom fastställd process, vilken regleras i *Handläggningsordning för indragande av handledning och andra resurser inom utbildning på forskarnivå*.

Studieavbrott och avregistrering av doktorand

Avregistrering av en doktorand görs på dennes egen begäran och avser den situation då doktorandens utbildning på forskarnivå avbryts. Den som önskar återuppta utbildningen måste göra en ny ansökan om antagning.